

mekkel akkép kell eszközölni, hogy az aljból annak idejében kellően elegyített, s műfákban lehetőleg gazdag erdő keletkezzék.

Ha ellenben az erdőterület egyenlőtlenül, t. i. oly módon van napfényt igénylő fanemekkel benöve, hogy egyik része szépnövésű, értékes műfát ígérő törzsekkel, másik része pedig tűzifaanyagot szolgáltató fákkal van borítva, akkor a szépnövésű csoportok alá aljfa telepítendő, a többi csoportok újra erdősítendők, illetve, a fanemben átváltoztatandók; mindkét műveletet azonban akkép kell intézni, hogy ugy az aljfával beültetett, mint az újra erdősített területen közel egyenlő koru, egyidőben vágható elegyes műfa-törzsek nőjjenek fel.

Végül az oly területeken, a hol általában csak tűzifa nyerhető, ott rendszeren az alátelepítést mellőzni szokták; ott azonban, hol a talaj elsoványodásától vagy begyomosodásától kell tartani, ott legczél-szerűbben valamely, ezen ideiglenes célra leginkább megfelelő fanem telepítetik, de már csak pusztán a talaj megóvása céljából.

Közgyűlésünk Pécssett.

Mikor e lapok hírét hozták annak, hogy egyesületünk idei közgyűlését Pécssett fogja megtartani, minden oldalról élénken nyilvánult a kedv a megjelenésre.

Ki ne óhajtotta volna látni Pécsset? e kies fekvésű várost, melynek nevét annyiszor említik történetiróink; melynek falai között ősi dicsőségünket hirdeti a remek s most stilszerű renováció alatt álló székesegyház, vihardús multunkat a török világból épségben felmaradt mecset karcsu minaretjével.

De vonzottak az erdők is; mert hisz Baranya, Somogy erdőségeinek hire, ugy mint a Bakonyé, messze terjedt hazánk határain túl is; ki ne kívánt volna megismerkedni velök?

Csakugyan nagy volt az érdekeltség; szeptember 13-án Budapesten már számos erdész egyenruhát lehetett látni, s a szombati jour-fix a Széchenyi-téren majdnem oly látogatott volt, mint mikor közgyűlést tartunk Budapesten.

Másnap reggel 14-én erdészekkel teltek meg a pécsi vonat coupéjai, melyeket az államvasutak igazgatósága számkra külön, a rendes számon felül csatoltatott a vonathoz.

Utunk termékeny vidéken vitt végig, melyen mindenütt a kultura, a szorgalom nyomai láthatók, s hogy az erdészet nincs egészen elhanyagolva, örömmel láttuk a hegylejtők soros faültetvényein.

Baranya Sz.-Lőrinczen, a mely az utolsó állomás Pécs előtt, a város küldöttje Herbert János városi aljegyző várt ránk, üdvözlőlvén a város nevében és kiosztván közöttünk a tárgysorozat és napirend programját. Ugyane czélból az alföldi vonattal érkező vendégek elé a városi erdőmester Suha Rezső volt kiküldve. A programban névszerint fel volt sorolva minden a közgyűlésre jelentkezett tag is, a számára kitűzött szállás megjelölésével együtt. E sorozat szerint 90 volt a jelentkezettek száma.

Délután fél öt órakor érkezett meg vonatunk a pécsi állomásra, tiz percczel később pedig az alföldi, szeretett elnökünkkel, Tisza Lajos gróffal.

A pályaudvar tömve volt közönséggel. Ott voltak a város előkelőségei. Szépei közül is nem egy kedves arcz nézte kíváncsian, hogy milyenek azok a magyar erdészek!

Maga a város, ugyszintén a püspök, küldöttségileg képviseltették magukat.

Az érkező vendégeket a város nevében a város polgármestere Aidinger János kir. tanácsos következő beszéddel fogadta :

„Nagyméltóságú Gróf!

Nemcsak a hivatalos megbizatas, melynek teljesítését városunk közönsége tette kötelességemmé, vezetett Nagyméltóságod és az Erdészeti Egyesület fogadására, hanem ezen felül még a tisztelet és rokonszenv is, hogy köszönetemet fejezzem ki Nagyméltóságod és az Erdészeti Egyesület iránt, a miért városunk vendégszerető meghívásának engedve, bennünket meg-

látogatni méltóztattak. Nem tartom helyén valónak ezuttal Nagyméltóságod és az Egyesület tagjainak a hosszú ut által amugy is nagy próbára tett türelmét tovább is igénybe venni, annyival inkább, mert azon örömet, mely városunk lakóinak szívét ezen ünnepélyes pillanatban átrezgi, rövid szavakban kellően tolmácsolni úgy sem tudnám. Nagyméltóságodat és az Erdészeti Egyesületet egyszerű szavakkal üdvözölve örömünknek adok kifejezést a fölött, hogy az Isten hozzánk vezérelte; ezzel kapcsolatban óhajtjuk, hogy az egyesület tagjai Nagyméltósággal egyetemben ép oly jól érezzék magukat körünkben, mint a mily őszinte igaz magyar szivességgel látjuk falaink között!

Erre Tiszta Lajos gr. következőleg válaszolt: „A köszönés szerepe vendégszerető szives meghívásukért ezuttal minket illet, mit ezennel az egyesület nevében teljesitek is. Mi személyemet illeti, én őszintén elmondhatom, hogy vándorgyűlésünknek Pécs sz. kir. városában való megtartását különös örömmel fogadtam.“

Az erre felhangzó „éljen“-ek után dr. Feszti Károly kanonok dr. Dulánszky Nándor megyés püspök Ő Nagyméltósága nevében következőket mondotta: Midőn Excellentiádat városunkba lépése alkalmával, mely Excellentiádat ez izben először fogadja vendégszerető falai között, püspök Ő Nagyméltósága nevében üdvözlöm, örömét fejezem ki a fölött, hogy Nagyméltóságodat, mint vendégét fogadhatja. Vajha akkor, midőn Excellentiád nyilvános állásánál fogva annyi politikai küzdelemnek ki van téve, némi kárpótlásul elérhetnénk azt, hogy azon néhány napot, melyet Nagyméltóságod körünkben fog tölteni, mentől kellemesebbé tehesük.

Ő Excellentiája erre következőleg válaszolt: „Igaz ugyan, hogy ezuttal először vagyok Pécs sz. kir. város vendége, de igaz az is, hogy rég vágytam ide. Minket, kik mindig munkával

vagyunk elfoglalva a közgazdaság érdekében, a munkának, a foglalkozásnak kellett ide vezetni. Püspök ur ő Exciájának legnagyobb köszönettel tartozom mind magam, mind az egyesület nevében, mit személyesen fogok neki megköszönni; Nagyságodnak fáradozásáért pedig, hogy minket püspök Ő Excellenciája nevében fogadott, őszinte köszönetemet nyilvánítom.“

Az ünnepélyes beszédek elhangzása után szívélyesen üdvözöltek gazdáink s a kellő számmal készen tartott fogatokon a városba robogtunk.

A város utcái fel voltak lobogózva, az ablakokban szép hölgyek nézték végig bevonulásunkat, s egyáltalában látni lehetett, hogy a város közönsége érdeklődéssel viseltetik vendégei iránt. Ezt különben sokrészt a pécsi sajtónak is érdemül róvhatjuk fel, a mely már megelőzőleg megismertette a közönséget egyesületünkkel és annak hazafias működésével. Így a „Pécs“ című politikai vegyes tartalmu lap Rónaky Kálmán tollából egyesületünk történetét és tevékenységét szakavatottan tárgyalván, a tárgyalásra kitűzött kérdésekkel ismertette meg a lap olvasóit.

Az ismerkedési estély a Scholcz-féle sörcsarnok tágas termében tartatott meg. A tágas terem azonban szűknek bizonyult a vendégek befogadására. Mert nemcsak mi erdészek gyülekeztünk ott össze, hogy kezet szorítsunk egymással, hanem eljöttek szives házi gazdáink is. Ez azután ismerkedési estély volt a szó szoros értelmében! A páratlan pécsi dalárda szebbnél-szebb dalokkal és énekekkel, a városi zenekar pedig jobbnál-jobb zenedarabokkal mulattatá a társaságot. Voltak toasztok is, melyek közül az elsőt Rutksa Tivadar mondotta Pécs város polgármesterére, azután Dr. Günther éltette Bedőt, Bedő pedig a valóban kitünő pécsi dalárdát.

A közgyűlés 15-én tartatott meg a városház tanácstermében. A városháza lobogókkal, a lépcső zöldágakkal és nem-

zeti, valamint városi zászlókkal volt diszítve. A tanácsterem megtelt a közgyűlés tagjaival. A vidék birtokosai közül is láttunk egy-kettőt, hanem még mindig kisebb számban, mint azt kívánhatnók. Az erdészeti egyesület tevékenysége épen az erdőbirtokosok javának előmozdítására irányul; saját érdekét hanyagolja tehát el az erdőbirtokos közönség, ha a közgyűlés tanácskozásait meg nem hallgatja, ha tudomást nem szerez magának a történőkről. Nem elegendő az, hogy az erdőket kezelő tisztség gondoskodik az erdők javáról, gondoskodni kell arról magának a birtokosnak is. Hazánk erdői csak akkor jutnak az okszerű használat azon magaslatára, a melyen birtokosaiknak a legnagyobb és legtartósabb jövedelmet szolgáltatják, ha majd birtokosaink belátták azt, hogy jelenlegi erdőgazdaságunk oly primitív, melynél fogva a valódi talaj járadékot nem szolgáltatathatják. Különb az erdészet ügyének a közigazgatási erdészeti bizottságok és a másodfoku erdei kihágások bíróságainak tagjaiban, a mint azt Pécsen is tapasztalni alkalmunk volt, annyi apostola támadott a hazában, hogy pár év alatt e tekintetben biztos javulást remélünk.

A közgyűlés lefolyásának történetét más helyén veszik olvasóink e lapoknak, tartózkodunk tehát azoknak reprodukálásától, de különben is feladatunk inkább a kirándulások eredménye és a lefolyt ünnepélyességek iránt tájékozni otthon maradt szaktársainkat.

A közgyűlés programjának letárgyalása után a „Hattyu” vendéglő nagy termében 200 személyre terített diszebed várt reánk. Voltaképen bizony mi vártunk reá, mert jó sokáig tartott mire a levest felhozták. Nem dicsérhetvén az étkek izletességét, sem pedig a bort, a melyen ugyancsak meg nem izlett a baranyai bor hire, csak azon időpontról emlékezünk meg, a midőn a pezsgő palaczkok durrogása azon pillanat megérkezését jelzé, midőn az ember felveti a kérdést: „Kéért

űrítsem e pohárt?“ Az első ki e kérdésre megfelelt, a kinek beszédét felállva hallgatta végig a közönség és zajosan megéljenezte az elnök, Tisza Lajos gróf volt, éltetvén I. Ferencz József császárt és apostoli királyunkat, Erzsébet királynét és császárnét, Rudolf trónörökösöt és Stefánia főherceg-asszonyt fenséges családjával együtt. Utána a város polgármestere Aidinger János kir. tanácsos szólott kiemelvén, hogy midőn az egyesület a város meghívását elfogadta, az neki és a városnak nagy örömet okozott: „örömünk — folytatá — azonban teljes lett, midőn értesültünk, hogy mélyen tisztelt elnökünk is magas látogatásával fogja városunkat megtisztelni. És ez öröm igen természetes. Hogy miért? nem akarom bővebben fejtegetni, csak utalok egyszerűen azon általános lelkesedésre, melylyel találkoztam, midőn szerencsém volt Ő Nagyméltóságát a közgyűlésen az erdészeti egyesület ujonnan megválasztott elnökének kijelenteni. Az ő érdemei eltörülhetlenek. Ő nem a magáé, hanem a jelenben a nemzeté, a jövőben pedig a történeté. Ő Nagyméltóságát gróf Tisza Lajost az Isten sokáig éltesse“. E beszéd szünni nem akaró éljenzéssel fogadtatott; mindenki sietett hódolatát bemutatni az elnöknek, mintegy kifejezéseül azon örömmek, hogy tovább is az élén látja őt az egyesületnek, melynek vezetésénél annyi érdemet szerzett.

Az országos főerdőmester vonatkozván a Jilly Alajos városi gazd. tanácsos által az egyesületünk gyarapodása és virágzására mondott felköszöntőre, így szólt: „Az mondattott elébb és ez igaz, hogy nekünk erdészeknek ritkán jut a szerencse osztály-részül, hogy munkálkodásunk gyümölcsét láthassuk. És mi mégis élvezzük e gyümölcsöket, élvezzük pedig e város vendégszeretetében. Adja az ég, hogy minden magyar város oly példát adjon, mint Pécs. sz. kir. városa, melynek közönsége már akkor, midőn még csaknem teljesen ismeretlenek voltunk,

egyesületünkben a legelső közt, még pedig tekintélyes összeggel alapító tag lett. Isten éltesse Pécs városának minden polgárát, jólétben, gazdagságban! Isten éltesse Pécs város polgármesterét.“

Kiemeljük még a Divaldra mondott felköszöntőt, melynek elhangzása után élénk éljenzés között sietett mindenki tisztelét kifejezni az erdészet ezen kiváló előharczosa iránt a nyilvánosság terén való újra megjelenése alkalmából.

Hogy a bőven felszolgált pezsgő, mely Pécs városában erjed, s a mely legkedveltebb népszinmű énekesnők nevét viseli, s nem kevésbé hamis, mint névadója, a sziveket felmelegíté és a nyelveket megoldá, alig szükséges emlitenünk. Volt felköszöntő bőven, s kijutott azoknak is, kik jelen voltak, s azoknak is a kiket a munka hivatalukhoz kötve otthon tartott.

Ebéd után az elnök vezetése mellett a Zsolnay-féle majolika gyárat tekintették meg az egyesület tagjai, estvére pedig a honvéd tisztikar által a sáttortáborban rendezett mulatságban vettünk részt, a hol fiatalabb szaktársaink (az egyikök ugyan már nagyapa, de azért joggal vallja magát fiatalnak) a honvéd tisztekkel versenyt táncoltak és hódítottak, vagy hódítottak, a mint kinek adták az istenek.

Szept. 16-ára a programm szerint a pécsi püspöki uradalom erdeibe volt tervezve kirándulás Szt-Lászlóra.

Kies vidéken vitt utunk, jól művelt földek között, szép falvakon át. Gyönyörködhetek szemeink az ember munkásságában s iparkodásának eredményein. De ez csak addig tartott, a mig a hegyeket s azokkal az erdőt el nem értük. A mily értelmesnek találtuk eddig a népet a földművelésében, ép oly minden előrelátás nélkülinek tapasztaltuk az erdővel szemben. Az erdő talajának legeltetés útján való kizsarolása, meredek hegyoldalnak legelővé való átalakítása, a gyertyán elhatalma-

sodása a rövid vágású tölgyasarjasokban, a bükkösök elsilányosodása sarjerdő kezelés mellett; ez volt az eddigi erdőgazdaság szomorú eredménye. Ehez járul még, hogy az utak roszak, a fa tehát csak drága pénzen szállítható ki, minél fogva a jelenleg élő erdőbirtokos nemzedék az erdőből vajmi kevés hasznot huz. Ha valahol, úgy itt szemmel látható, hogy erdeink csak akkor fognak hasznot hozni a jövőben, ha a tűzifa gazdaságot elhagyva a műfa termelésre megyünk át; a hol pedig a talaj sekély volta azt meg nem engedi, a mellékterményekre vagyunk figyelemmel.

A vidék különben szép; a hegyek nem magasak, s csakis északi lejtőik meredekebbek; de a meszes talaj mindenütt a legnagyobb óvatosságra inti az erdészt.

Egy jó meredek hegygerincz meghágása után gyertyánnal vegyes bükkös mellett elhaladva Zobák nevű faluba értünk. Nemzeti zászlók lobogtak a falu középületein, a falu feletti halmon taraczkok durrogtak. Mint vendégeket vártak.

A püspöki erdőőri lak udvarán, a mely becsületére válnék bármely nagy uradalomnak, a megye nevében Forray szolgabíró, a püspök nevében pedig Hinka püspöki jogtanácsos üdvözölték az elnököt és annak személyében az egyesületet. A kertben villás reggeli volt feltálalva, s daczára a mult napi diszebédnek, esti mulatságnak jó étvágygyal és jó kedvvel fogyasztatott. Elköltése után az elnök és a tagok egy része a néhány száz lépésnyi távolban lévő karámban a kanász őrizte vaddisznókat nézte meg. Vaddisznók ezek formára nézve, csak-hogy a sertéjük inkább fekete s csak némelyikén van meg kisebb-nagyobb részben az a sajátságos vörhenyeges szürke vaddisznó serte. Husuk is vaddisznó íz. Nevezetes azonban az, hogy annyira meg vannak szelidülve, karámban fiadzanak, hálnak, s oly szelidek, hogy kocsiaink robogásától legkevésbbé

sem féltek. (A kanász u. i. az ut mellé hajtotta őket a rétre legelni, hogy mindenki láthassa.)

Utunk Zobáktól kezdve a püspöki erdőkön vitt keresztül. Nagyrészt fiatalabb bükkös állabok voltak, többé-kevésbé keverve gyertyánnal.

Szt-László kicsi vadászkastély az erdő ölében. Itt taraczk durrogás és zene harsogása mellett vonultunk fel.

A közgyűlést a kastély árnyékában rögtönözve oda hordott asztalok mellett a szép számmal egybegyűlt tagok és vendégek jelenlétében tartottuk meg. Azután pedig ebédhez ültünk a sok kisebb szobákban, elosztva kisebb-nagyobb csoportokra. Természetes, hogy ez igen kedélyes társulásra adott alkalmat.

A főteremben Dulánszky pécsi püspök ő excellentiája körülbelől a következő toasztot mondotta:

Az erdő a természet legmagasztosabb alkotása; sziv és lélekre egyiránt hat. Nem lehet csodálni, hogy hajdan az emberek, midőn az ismeretlen legfőbb lényt keresték, az erdőkben áldoztak. De a világosság támadata után is a kereszténység terjesztői szivesen kivonultak az erdőbe, hogy ott elmélkedjenek egy jobblét fölött.

A hegyek lejtőin ott áll az erdő, évről-évre gyűjtven a termékenyítő televényt, s fennálló fájából az emberek első szükségletét szolgáltatva. A közgazdaság virágzása egybefügg az erdészlet virágzásával. Az erdész ideális czélokért küzd, mert a jövő számára épít. A ki az erdőt műveli, az emberiség leghasznosabb czéljait mozditja elő, a ki pusztítja, pusztítja a culturát is, mert a hol nincsen erdő, ott nincs az embernek helye. (Zajos éljenzés.)

Azt mondják sokan: erdő nélkül el lehet az ember, hisz vasból építünk házat, tüzelő anyagot pedig szolgáltat a kőszén. De ha a kőszén ki akarjuk aknázni, fa kell hozzá. Nem kell-e legközségesebb házi szükségleteinkhez is fa?

Az orsz. erdészeti egyesület azon czélt tűzte ki magának, hogy hazánkban az erdészet megfelelően közgazdasági hivatásának, és hogy az erdészet iránti érdeklődés a nagy közönség körében is felébredjen.

Az egyesület élén azon férfiú áll, a ki megvalósította felséges királyunk szavait: Szeged nem volt, hanem lesz; ki az elpusztult város helyére büszkén emelkedő palotákat emelt. Poharamat emelem gróf Tisza Lajos egészségére. (Szünni nem akaró éljenzés).

Ezután Tisza Lajos gróf Bedő-höz intézvén szavait, következőleg szólt:

Kedves barátom! Mindig zavarban vagyok, midőn szellemileg kiváló férfira emelek poharat; így vagyok most is, mert lehetetlen, hogy derék házi gazdánk, püspök, ő excellentiájának mindazon érdemeit felsorolhassam, melyeket ő a haza és mindnyájunk érdekében szerzett. Bizonyára mindenki emlékszik arra, mily kiváló helyet foglalt ő el annak idején a közoktatási ministeriumban. A mit ő, mint törvényalkotó a hazának használt, azt a történelem fogja feljegyezni. A mint a hétfői közgyűlésen elnöki beszédemben mondtam: a mi működésünknek eredménye csak jövő évtizedek mulva lesz szemmel látható; a püspök is csak a jövőért fárad. Isten tartsa meg őt sokára. (Éljenzés).

Ezután az orsz. főerdőmester, Bedő Albert emelt poharat:

Mindez ideig nem tudtam, hogy püspök ő excellentiája és mi erdészek egy közös cél eléréseért fáradunk. Ő a lelkek erdésze, mi a fák ápolói vagyunk. És még is találkoznak törekvéseink, mert a mint ő mondja: „kik az erdőt művelik, az emberiség legnemesebb céljait mozdítják elő“. Emelem poharamat uj erdészünkre, püspök ő excellentiájára, ki szíven viseli az erdészet sorsát, a püspöki kormányzatra, mely

hasonlókép az erdők okszerű kezeléseért nem kimél sem áldozatot, sem fáradságot. (Éljenzés.)

Mig a vidám társalgás folyt és folyt a kitünő francia pezsgő, az elnök felkereste a többi szobákban elhelyezett társaságokat, hol mindenütt lelkes ovációkban részesült.

Az ebédnek 4 órakor lett vége, a midőn Exner fényképész a csoportba tömörült vendégeket a vadász kastélyllyal együtt lefényképezte.

Ez után előállottak a kocsik és búcsut vettünk a kedves helytől, melyre és szives gazdájára számos évig örömmel fogunk visszaemlékezni.

Este a városi színházban concert és szineloadás volt jótékony célra. Sajnos, hogy programmunkban ez nem volt felsorolva, mert csak annak róvható fel, hogy aránylag véve kevesen jelentek meg az egyesület tagjai közül leróni a jótékony adóját. Pedig érdemes volt megjelenni. A zenekar valóban jó, és Asztalos-Gaálné asszony és Haksch ur „az első osztályu váróteremben“ czimü egy felvonásos szindarab előadásával színészekhez méltó játékkal mulattatták a közönséget. Meg is tapsoltuk őket érdem szerént.

Szeptember 17-ére kirándulás volt tervezve a város erdejébe még pedig gyalog. Minthogy pedig gyalog járva látja legjobban az ember az erdőt; a kirándulás erdészeti szempontból legérdekesebbnek ígérkezett. Az is volt.

A városháza előtt egybe gyülvén, neki indultunk a város azon utczáinak, melyek a Mecsekre vezetnek. Meredekék biz azok, s akár Selmezcze is beillenének.

De meg is lettünk jutalmazva a fáradságért, mert a város utolsó házai felett kis plateaura érkeztén, gyönyörű látvány tárult fel előttünk.

A kicsi siktér hátsó végén, meredek mészsziplák alatt tornyos, fellobogózt épület állt. Azelőtt lövölde, most

magán villa. Mellette terebély hársak kínálnak hús árnyékkal. Előtte zöld gyepes tér, s annak külső szélén hajdani püspöklak romjai s ezek alatt terül el a szép város, túl rajta a síkság, háttérében a villányi hegyekkel. Bájos, elragadó kép! Sietett is mindenki gyönyörködni benne. Ha Pécsre visszagondolok, e kép tárul fel előttem. Nem hiába dicsekesznek a pécsiek egy híres utazó azon mondásával, hogy vidékének szépsége az osztrák-magyar monarchiában a harmadik helyet foglalja el.

A villa mellett, a hársak alatt, terített asztalok vártak, üde sörrel, tormás kolbászkákkal. Nem volt megvetendő. A hegymászás étvágyat csinált, és még jó meredek hegy, s elég hosszú út várt ránk.

Neki indultuk a hegynek.

Kőbányák között haladva, bele nézhettünk a föld titkaiba. Sekély talaj borítja a mészsíklát; nem csoda, hogy törpe a fa növényzet.

Alig haladtunk egy negyed órányit, már az erdőkultura első nyomaira találtunk: lucz ültetvény a mész kavicsos déli lejtőn. Sikerült, de nem is kimélték a csemetéket, volt egyegy foltban 4—5 is. Vajjon mi lesz ily meleg clima alatt ily forró sekély talajon belőle? Árboczfá bizony nem; de hisz csak karácsonyfákat akarnak nevelni, hogy legyen a Jézuskának mire aggatni jó és rosz gyermekek számára ajándékait. A gondolat nem is rosz, sőt követésre méltó. Azért, mert rövid idő alatt jelentékeny hasznót ígér, és azért, mert lehetővé teszi e valóban szép karácsonyi szokás meghonosodását a magyar sík földön is.

Följebb haladva több és több sikerült nyomára találtunk az erdőművelésnek. Kísérletek ezek külöféle fanemekkel, annak kipuhatólására, hogy mit lehet, mit kell nagyban termelni.

Találtunk erdei és fekete fenyőt, tölgyet, nemes diót,

szelid gesztenyét, sőt mandulát is. Az akáczczal és ailanthussal is tétettek próbák, és nem megvetendő eredménnyel.

Meg kell vallanunk, s e véleményünknek a helyszínén is kifejezést adtunk, a város erdőmestere Suha Rezső munkássága dicséretet érdemel. Igaz, hogy e dicséretet nem oszt-hatjuk minden kifogás nélkül: de az érdemet alig fogja csonkítani. A kritika, ha méltányos és igazságos, csak előmozdítja az ügyet.

Kifogásaink a következők:

Az ültetések szerteszt az erdón, majd itt, majd ott, már felserdült sarjasok között végeztetnek. Igaz, hogy tisztások befásítását czélozzák; de nézetünk szerint elsőeknek kell lenni mindig a folyó vágásoknak és azok környékének. Különb-ben lehet, hogy a feltételnek is elég lett téve, csakhogy mi nem fordultunk meg azon tájon;

ültetésre idős csemeték használtatnak; mind a pinusuk, mind a tölgy, dió, gesztenye már korán erős gyökereket fejlesztenek, kiültetésre tehát vagy csak igen fiatalon valók, vagy magról nevelendők a tetthelyén;

mocsár tölgy a száraz, sekély, meszes hegyoldalakra nem látszik megfelelőnek. A természettől is legtöbb ott a magyal tölgy. Ha a magyar tölgynek elég mély a talaj, az, és a közönséges (muzsdaly, sessiliflora) volna itt inkább helyén;

a mandulát elő-kulturának kellene tekinteni, a mely alá tölgy, gesztenye, dió lenne vetendő, esetleg pinus ültetéssel keverve. Mire ezen fanemek serdülni kezdenének, a mandula ugyanis befejezte életpályáját vagy kiérdöltetnék.

Az akác is meglepő növekedést mutat; megérdemli a közbekeverést, annál inkább, miután aligha fogja a talaj mindenütt szálerdő nevelését megengedni. Különb-ben abban is jó előhasználatot ígér.

Az ültetésekből kiérve, a kanyargó hegyi uton folytattuk

utunkat. Egy pontról bájoló táj nyílt meg előttünk. Szőlőhegyek közt kies fekvésű falu, s túl rajta a gazdag róna.

Egy kanyarulatot meghaladván, taraczkdurrongás és fölharsanó zene tudatták velünk, hogy elértük utunk célját. A Lapis-on voltunk. Terepély agg cser árnyában, melyről nemzeti és városi zászlók lengettek, hosszú asztalok voltak terítve. Oldalt nyárson sült, és bográcsokban főtt a sokféle izletes eledel; hordók voltak csapra ütve üde sörrel, és asztalok görnyedeztek jó pécsi borok és különféle ásványvizek palaczkjainak máglyái alatt. Körös-körül a vidék népe kíváncsi szemekkel nézve a szokatlan látványt.

Bár hivólag integetett Bachus és Ceres felénk, s dr. Gasterini hű és nem hű utódainak művészete szaglási érzékünket csiklandozá: azért mégis stoikus nyugalommal ültünk asztalhoz a közgyűlés felmaradt ügyeinek letárgyalására. Tanúságot tesz erről a jegyzőkönyv gazdag tartalma.

A komoly tanácskozást vidám lakoma követte, mely alatt felváltva cigány zene és a városi zenekar játszott.

Nem csoda, hogy künn voltunk az erdőben, Isten szabad kék ege alatt, lombos fák árnyékában; de fesztelen és kedélyes is volt a társaság, a felköszöntők pedig telve valának lelkesedéssel. Hogy az erdő mily buzdító hatással van az igazi erdészre, ez alkalommal is bebizonyult; két szükszavu szaktársunk is felszólalt, Belházy főerdőtanácsos és Horváth egyleti titkár.

Felköszöntőket mondtak kívülök: Mendlik Ágoston apát plébános, szellemes fordulattal az egyesületre és elnökére, Tisza Lajos gróf Dulánszky püspökre és Pécs városára, melynek nemcsak értelmes vezetője, értelmes szakközege, hanem egyuttal felvilágosodott, a kor színvonalán álló közönsége is van. Bedő a mesterekre t. i. a polgármesterre és erdőmesterre, Hinka László püspöki jogtanácsos Bedőre. Majoros

Imre városi főjegyző Illést, Czirják városi bizottsági tag az egyesületet, Fekete Mihály városi ügyész az erdészek otthon maradt családtagjait, az elnök a szabadelvű sajtót és annak jelenlévő képviselőit éltette. Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, még azt, melyet Bedő Matyasovszkyra, Zsolnay vejére, illetve az iparra mondott. Végre Aidinger polgármester lendületes beszédben Tisza Lajos grófot éltetvén, a társaság 5 órakor felkerekedett és haza indult.

Csütörtökön vagyis 18-án reggel 11 órakor ismét a pálya udvarban voltunk, hová szives házigazdáink is kikisértek. Érzékeny szívvvel vettünk búcsut tőlök; örömet fogunk visszaemlékezni mindig az eltöltött napokra, mert nemcsak hogy szives fogadtatásban részesültünk, de alkalmunk volt tapasztalni, hogy az okszerű erdőgazdaság tanai hódítanak, s a nemzet intelligensebb része kezdi felismerni az erdészet közgazdasági fontosságát. Ha erdőbirtokos városaink mind úgy fogják föl erdőbirtokuk ügyét, mint Pécsvárosa, ha főpapságunk oly jó indulattal viseltetik az erdők rendezése és jókarbahozása iránt mint Dulánszky pécsi püspök ő excellentiája: akkor biztos reményük lehet arra, hogy a jövő nemzedék már nem fog panaszkodni az erdők csekély jövedelme miatt, és nem lesz annyira fennakadva, ha a mezőgazdasági termények valamely esztendőben rosszul fizetnek.

Baranya Sz. Lőrinczen Nádosy Kálmán várt reánk, és egy halmaz palack bort adott át, melynek egy része, mint a palackra ragasztott bizonyítvány mutatta, Calcuttában is járt. Dombóváron ittuk meg e kitünő borokat megemlékezve az adományozóról és a derék pécsiokról.

Este 8 óra után ismét Budapesten voltunk, isten hozzádót mondvá egymásnak viszontlátásig a jövő évi közgyűlésen, Budapesten.

Illés Nándor.